

ЗАТВЕРДЖЕНО

В. о. директора ЖАТФК

(посада керівника підприємства)

Микола ТИМОШЕНКО _____

(ім'я, прізвище)

(підпис)

Наказ від _____ № _____

М.П.

**ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 49
для газозварника (газорізальника)**

1. Загальні положення

1.1. Інструкція з охорони праці для газозварника (газорізальника; *далі* — Інструкція; код 7212.2 за Національним класифікатором України ДК 003:2010 «Класифікатор професій») є інструкцією за професією, що встановлює вимоги безпеки під час виконання газополум'яних робіт на тимчасових робочих місцях¹ з використанням нестационарного (переносного або пересувного) газозварювального або газорізального обладнання — ацетиленового генератора (*далі* — генератор), який є джерелом одержання ацетилену з карбіду кальцію.

1.2. Інструкцію розроблено відповідно до Порядку опрацювання і затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 21.12.1993 № 132, Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15, Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці від 29.01.1998 № 9, та з урахуванням вимог Правил безпечної роботи з інструментом та пристроями, затверджених наказом Мінпраці України від 05.06.2001 № 252; Правил охорони праці під час будівництва та ремонту об'єктів житлово-комунального господарства, затверджених Держжитлокомунгоспом у 1990 році; Правил техніки безпеки і виробничої санітарії при газоелектричному різанні, затверджених ЦК профспілки працівників суднобудування у 1973 році; Правил будови і безпечної експлуатації посудин, що працюють під тиском, затверджених наказом Держгіртехнагляду СРСР від 27.11.1987; Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МНС України від 19.10.2004 № 126; ГОСТ 12.3.036-84 «ССБТ. Газопламенная обработка металлов. Требования безопасности»; ГОСТ 12.2.054-81 «ССБТ. Установки ацетиленовые. Требования безопасности».

1.3. Працювати газозварником може особа віком не молодше 18 років, яка пройшла попередній медичний огляд (визнана здатною виконувати зварювальні

¹ За необхідності цю інструкцію можна доповнити вимогами охорони праці, що регламентують виконання газополум'яних робіт на стаціонарних робочих місцях, у приміщеннях підвищеної небезпеки або у разі використання балонів з ацетиленом. — *Прим. авт.*

Див. статтю М. Федоренка «Безпечно проведення газополум'яних робіт на тимчасових робочих місцях з використанням ацетиленового генератора» у журналі «Довідник спеціаліста з охорони праці» у № 07/2013 на с. 25 та № 08/2013 на с. 31.

роботи). Газозварник проходить періодичні медичні огляди в установленому на підприємстві порядку.

1.4. Жінки не допускаються до виконання газополум'яних робіт.

1.5. Газозварник повинен мати відповідну професійну кваліфікацію. До виконання зварювальних робіт під час виготовлення, монтажу та ремонту підйимальних споруд, котлів та посудин, що працюють під тиском, газозварник повинен пройти атестацію в установленому законодавством порядку.

1.6. При прийнятті на роботу газозварник ознайомлюється під підпис з умовами праці та про наявність на його робочому місці небезпечних і шкідливих чинників.

1.7. Основні шкідливі та небезпечні чинники, що діють на газозварника:

- загоряння ацетилено-повітряної суміші (наприклад, при з'єднанні кисню з паливно-мастильними матеріалами);
- шкідливі компоненти у складі зварювальних матеріалів, що можуть діяти на шкіру, органи дихання, шлунковий тракт і слизові оболонки органів зору та нюху;
- ультрафіолетове та інфрачервоне випромінювання;
- рухомі частини технологічного обладнання та несучих елементів конструкцій, з якими виконуються роботи;
- захаращеність та недостатня освітленість робочої зони;
- шум, важкість та напруженість праці;
- дія метеорологічних умов (низькі температури взимку та високі влітку).

1.8. При влаштуванні на роботу газозварник проходить вступний інструктаж з питань охорони праці.

1.9. Газозварник проходить інструктаж за цією Інструкцією перед початком роботи на виробничій ділянці (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 місяці (повторний інструктаж). Результати інструктажу заносять до Журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці (на робочому місці), де ставлять свої підписи безпосередній керівник робіт та газозварник. Журнал веде і зберігає керівник відповідного структурного підрозділу.

1.10. Газозварник проходить навчання та щорічну перевірку знань з питань охорони праці. Перевірка знань з питань охорони праці у газозварника проводиться в обсязі інструкцій з охорони праці, інструкцій з експлуатації газополум'яного обладнання, на якому він буде працювати, та правил надання першої долікарської допомоги.

1.11. Газозварник проходить навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки (пожежно-технічний мінімум), а також інструктаж за Інструкцією з пожежної безпеки.

1.12. Перед допуском до самостійної роботи газозварник проходить стажування в установленому на підприємстві порядку. Термін стажування має бути достатнім для набуття практичних навичок, ознайомлення з технологією проведення газополум'яних робіт та технологічними пристроями, вивчення інструкцій з охорони праці, пожежної безпеки та з експлуатації газополум'яного обладнання.

1.13. Газозварника забезпечують спецодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту (ЗІЗ), перелік яких встановлюється колективним (трудовим) договором підприємства з урахуванням галузевих нормативів строком на:

- костюм брезентовий з вогнезахисним просоченням (з прихованими кишнями) — 12 місяців;
- черевики шкіряні (з жорстким підноском, із закритим верхом, без відкритої шнурівки та металевих цвяхів) — 12 місяців;
- брезентові рукавиці або інші рукавиці з негорючих матеріалів — 1 місяць.

На зовнішніх роботах взимку газозварника додатково забезпечують такими ЗІЗ строком на:

- куртка та брюки на теплій підкладці — 36 місяців;
- напівчоботи утеплені — 36 місяців.

Спецодяг та спецвзуття мають бути відповідного розміру та зросту.

1.14. Газозварника забезпечують:

- захисним щитком (окуляри закритого типу) зі склом марки ТС із світлофільтрами та додатково захисним шоломом (у разі виконання робіт у приміщеннях з низькою стелею);
- захисною каскою з підшоломником та жилетом сигнальним (на об'єктах будівництва);
- підставками (трапами-лежаками) з вогнетривких матеріалів (для захисту від дії вологої холодної підлоги або металоконструкції під час проведення робіт безпосередньо на підлозі);
- респіратором, захисними окулярами (протигазом) та гумовими рукавицями (для проведення робіт з карбідом кальцію (роздрібненням, вивантаження залишків мулового розчину з генератора)).

1.15. Газозварника забезпечують необхідними витратними матеріалами (карбід кальцію), робочим інструментом та пристроями (струбцини, молоток, шліфувальна машинка для зачищення швів тощо), у разі проведення робіт у місцях проходу людей — негорючим суцільним захисним екраном (ширмою, перегородкою) заввишки не менше 1,8 м. У робочій зоні проведення газополум'яних робіт мають бути засоби первинного пожежогасіння.

1.16. Місце проведення зварювальних робіт має бути достатньо освітлене.

1.17. Газозварник повинен:

1.17.1 виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (об'єктового режиму); не перебувати на робочому місці у нетверезому стані або у стані наркотичного сп'яніння;

1.17.2 користуватись спецодягом, спецвзуттям та іншими ЗІЗ;

1.17.3 користуватись справними газополум'яним обладнанням, робочим інструментом та пристроями;

1.17.4 виконувати лише роботу, доручену керівником робіт та за якою його проінструктовано;

1.17.5 не захащувати робоче місце;

1.17.6 не допускати у робочу зону сторонніх осіб;

1.17.7 дотримуватись правил пожежної безпеки, не зберігати легкозаймисті матеріали у побутових та виробничих приміщеннях, курити у спеціально відведених місцях;

1.17.8 вміти користуватись засобами пожежогасіння;

1.17.9 дотримуватись вимог санітарних норм і правил особистої гігієни;

1.17.10 вміти надавати першу долікарську допомогу.

1.18. Під час проведення газополум'яних робіт у приміщеннях (закритих

спорудах) робоче місце газозварника має забезпечуватися припливно-витяжною вентиляцією.

1.19. Допуск газозварника до роботи з ручним інструментом та до вантажно-розвантажувальних робіт здійснюється лише після проведення інструктажу за відповідними інструкціями з охорони праці. Усі трудомісткі вантажно-розвантажувальні роботи мають бути механізовані.

1.20. Перед проведенням газополум'яних робіт на висоті (на засобах підмошування) газозварник проходить інструктаж за відповідною інструкцією з охорони праці. Не слід використовувати генератор в якості засобу підмошування та сидіння. Мінімальний радіус небезпечної зони робіт становить 5 м при висоті місця проведення газополум'яних робіт над рівнем підлоги або прилеглої території до 2 м, відповідно у радіусі 4 м при висоті 2 м, 9 м — 3 м, 10 м — 4 м, 11 м — 6 м, 12 м — 8 м, 13 м — 10 м, 14 м — понад 10 м.

1.21. На корпусі генератора має бути чітко зазначено інвентарний номер (реєстраційний заводський номер), тип апарата, термін наступного випробування, цехова або дільнична належність, має бути напис «Ацетилен. Небезпечно». Генератор транспортують у вертикальному положенні, надійно закріпленим та у незарядженому стані.

1.22. Технічне обслуговування та планово-попереджувальний ремонт газополум'яного обладнання проводять у порядку, визначеному інструкцією відповідно до затвердженого графіка у такі строки:

- перевірка на герметичність усіх з'єднань генератора мильною емульсією при робочому тиску — не рідше ніж 1 раз на тиждень;
- перевірка щільності прилягання зворотного клапана до сідла генератора — не рідше ніж 1 раз на 15 днів (2 рази на місяць) трикратним відкриванням клапана, за умови повної відсутності тиску з очищенням та промиванням внутрішньої поверхні генератора;
- перевірка різаків і пальників на газонепроникність і горіння — не рідше ніж 1 раз на місяць;
- огляд усього газового обладнання, випробування редукторів на герметичність та газових рукавів (шлангів) на міцність — не рідше ніж 1 раз на 3 місяці;
- перевірка на герметичність усіх з'єднань генератора за найбільшого робочого тиску — не рідше ніж 1 раз на 6 місяців; перевірка міцності запобіжного затвора генератора — не рідше ніж 1 раз на рік гідравлічним тиском 6 МПа (60 кг/см²).

1.23. Випробування та капітальний ремонт газозварювального обладнання проводять у спеціально обладнаних майстернях.

1.24. Джерелом ацетилену може бути ацетиленовий генератор або балон. Карбід кальцію слід зберігати у відокремлених сухих, вентильованих, вогнестійких приміщеннях з легкою покрівлею та зовнішнім електроосвітленням. Барабани з карбідом кальцію розкривати за допомогою спеціального інструменту, що унеможливує утворення іскри (наприклад, молоток з алюмінію). Заборонено використовувати у генераторі карбідний пил.

1.25. Заборонено зберігати:

- пошкоджені барабани з карбідом кальцію у робочій зоні;
- понад один барабан з карбідом кальцію у відкритому вигляді;

– барабани з карбідом кальцію та балони із стисненим і зрідженим газом в одному приміщенні;

– карбід кальцію у підвальних приміщеннях і низьких затоплених місцях.

1.26. Заборонено застосовувати мідний інструмент для розкриття барабанів з карбідом кальцію, а мідь — як припій для паяння ацетиленової апаратури та у тих місцях, де можливе стикання з ацетиленом.

1.27. Газозварника забезпечують спеціальною тарою з щільно кришкою для вивантаження з генератора мулового розчину. На території підприємства має бути улаштовано мулову яму або спеціальний резервуар для зберігання мулового розчину. Відкриті мулові ями огорожують, а у закритих ямах облаштовують негорючі перекриття, обладнані витяжною вентиляцією та люками для видалення мулу.

Забороняється курити та застосовувати джерела відкритого вогню у радіусі менше 10 м від місць зберігання мулового розчину.

1.28. Ходити на території підприємства або виробничого об'єкта слід по встановлених місцях. У темний час доби ходити лише по добре освітленій місцевості та за необхідності користуватися переносними засобами освітлення. Бути обережним і уважним під час пересування. Дотримуватися правил дорожнього руху під час пересування по проїзній частині.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Отримати наряд-допуск на виконання газополум'яних робіт.

2.2. Надягти спецодяг, спецвзуття та підготувати ЗІЗ. Для уникнення попадання гарячого матеріалу в складки одягу брезентову куртку та брюки надягати навипуск. Не слід використовувати рукавиці та спецодяг із синтетичних матеріалів типу лавсан, капрон, що можуть займатися від іскор і бризок розплавленого металу, спікатися при зіткненні з нагрітими поверхнями, не слід використовувати взуття з відкритою шнурівкою.

2.3. Перевірити достатність освітлення робочої зони, а у разі проведення робіт у приміщенні — наявність припливно-витяжної вентиляції. Оглянути та перевірити справність балона з киснем, робочого інструменту, пристроїв, засобів первинного пожежогасіння.

2.4. Підготувати до роботи генератор відповідно до інструкції з його експлуатації. Очистити, змастити різьбові з'єднання та інші робочі поверхні; перевірити технічний стан кошика для карбіду кальцію та герметичність роз'ємних з'єднань, за необхідності усунути нещільності; перевірити рівень рідини у запобіжному затворі генератора. Очищення від накопичення мулу в генераторі проводити алюмінієвим скребком. Воду в генератор залити чистою та холодною (повторне використання води призводить до замулювання або перегріву генератора, що може спричинити вибух).

2.5. Перевірити справність конструктивних елементів газополум'яного обладнання (зовнішній огляд) та впевнитись у надійності з'єднань. Довжина газового рукава не має перевищувати 30 м, а під час виконання монтажних робіт — 40 м (використання газових рукавів понад 40 м дозволяється лише у виняткових випадках з письмового дозволу особи, яка видала наряд-допуск). Мінімальна довжина частин газових рукавів, що з'єднуються, має бути 3 м (кількість частин — не більше трьох). Перед приєднанням газового рукава до

пальника або різачка його продувають робочим газом. Ніпелі та штуцери для приєднання газових рукавів не повинні мати гострих країв, щоб не пошкодити газових рукавів. Газовий рукав закріпити на приєднувальних ніпелях апаратури (пальника, різачка та редуктора) за допомогою спеціальних хомутів. Допускається замість хомутів закріплювати газові рукави не менше ніж у двох місцях м'яким відпаленим (в'язальним) дротом уздовж ніпеля. На ніпелях водяних затворів газовий рукав щільно натягувати, але не закріплювати.

2.6. У разі використання генератора в умовах мінусових температур навколишнього повітря попередньо відігріти до плюсової температури газове обладнання (вентильний кран, захисний пристрій, запобіжний клапан і манометр) без застосування відкритого вогню, електричних нагрівальних приладів та посудин, що нагрівалися на відкритому вогні. До початку використання газових рукавів, що зберігаються при мінусовій температурі, необхідно витримати їх протягом 24 год. при кімнатній температурі. Не слід сколювати лід з генератора. Генератор захищають теплоізолюючими матеріалами (чохлом), слід використовувати рідину з низькою температурою замерзання (антифриз).

2.7. Готуючи генератор до роботи, завантажити карбід кальцію у сухий, чистий кошик розміром кусків 25–80 мм рівними шарами без струшування та втрамбування (кількість карбиду кальцію має відповідати витраті ацетилену та намічуваній тривалості роботи; одноразове завантаження кошика карбідом кальцію не має перевищувати допустиме).

2.8. Для функціонування генератора опустити рукояткою кошик для замочування карбиду кальцію та зафіксувати його залежно від режиму відбору кількості ацетилену (під час зарядження та перезарядження генератора дотримуватися вимог, передбачених інструкцією з його експлуатації).

2.9. За наявності тиску у генераторі відкрити вентильний кран та запалити пальник, спрямувавши струмінь газів від себе, та після короткочасного продування газових рукавів запалити відкритим вогнем суміш газів.

2.10. Під час запалювання та гасіння пальника (різачка) дотримуватися певної черговості використання вентильних кранів: при запалюванні спочатку відкривати кисневий кран, а потім ацетиленовий; під час гасіння вентильні крани закривати у зворотній послідовності.

2.11. Під час роботи генератора стежити за тиском у генераторі за показами манометра або індикатора середнього тиску ацетилену, а також за наявністю витоків газу з вентильного крана, пробок і на з'єднаннях (місця можливого витoku газу визначати омилуванням мильним розчином).

2.12. Заборонено завантажувати карбід кальцію:

2.12.1 завищеної грануляції, у мокру корзину або за наявності води у газозбірнику;

2.12.2 проштовхуючи його у лійку генератора за допомогою металевих прутиків та інших засобів, виконаних із матеріалів, здатних до іскроутворення;

2.12.3 понад визначену інструкцією з експлуатації норму одноразового завантаження;

2.12.4 понад половину об'єму кошика (для генератора типу «вода на карбід»).

2.13. Для підготовки робочої зони та газополум'яного обладнання має бути надано на початку робочої зміни необхідний час.

3. Вимоги безпеки під час роботи

3.1. Газозварник має право працювати тільки на закріпленому за ним газополум'яному обладнанні. Забороняється працювати з несправними запобіжними пристроями (водяний затвор, клапани) та спрацьованими різьбовими з'єднаннями. Переносити генератор слід за передбачені для цього ручки.

3.2. Під час газополум'яних робіт використовувати ЗІЗ, спецодяг, брюки надягати навипуск спецвзуття, рукавиці мають бути без слідів мастила, жирів, палива та інших горючих речовин. Заборонено працювати від одного генератора двом і більше газозварникам.

3.3. Ацетиленовий генератор встановити на відкритому майданчику (під навісом) або у добре провітрюваному приміщенні у вертикальному положенні. Генератор має бути встановлено у такому місці, щоб він не зазнавав ударів та поштовхів.

Не можна розташовувати генератор на відстані менше 10 м від місць відкритого вогню, нагрітих предметів, місць забору повітря компресорами, вентиляторами або в інших місцях, де існує небезпека нагрівання інфрачервоним випромінюванням (наприклад, котельні). Генератор має бути розміщено на відстані не менше 5 м від балонів з киснем та горючими газами. Допускається встановлювати генератори у виробничих і житлових приміщеннях, якщо:

– приміщення мають об'єм не менше 300 м³ на кожен апарат і можуть провітрюватися; або

– мають об'єм не менше 100 м³, при цьому генератор встановлено в одному, а газополум'яні роботи виконуються в іншому (суміжному) приміщенні.

3.4. У місцях установлення генератора вивісити табличку (плакат) з написом: «Стороннім вхід заборонений: вогнебезпечно», «Не проходити з вогнем».

3.5. Заборонено встановлювати генератор:

3.5.1 у нахиленому положенні та разом з кисневим балоном;

3.5.2 у місцях проходу та скупчення людей, проїзду транспорту, у під'їздах та на сходових клітках житлових будинків;

3.5.3 у закритих, неосвітлюваних, непровітрюваних приміщеннях, у приміщеннях, де можливе виділення легкозаймистих речовин (сірка, фосфор) або речовин (наприклад, хлору), що утворюють з ацетиленом вибухові суміші.

3.6. У місцях проведення газополум'яних робіт будівельні конструкції, настили підлоги, оздоблення з горючих матеріалів, горючі частини обладнання та ізоляцію захистити від потрапляння на них іскор суцільним негорючим екраном висотою не менше ніж 1,8 м, покривалом з негорючого теплоізоляційного матеріалу чи в інший спосіб (наприклад, полити водою).

3.7. Заборонено проводити газополум'яні роботи на інженерних мережах та посудинах, що перебувають під тиском, на діючому електрообладнанні, зовні та усередині посудин з-під горючих або інших хімічних речовин до повного очищення від залишків цих речовин.

3.8. Заборонено проводити зварювання без вживання заходів, що запобігають виникненню пожежі (розміщувати у зоні проведення газополум'яних робіт або під нею горючі та легкозаймисті речовини; застосовувати для попереднього знежирювання поверхонь перед газополум'яними роботами горючі та легкозаймисті речовини; одночасно виконувати газополум'яні та лакофарбувальні

роботи тощо).

3.9. Під час виконання газополум'яних робіт заборонено:

3.9.1 улаштувати газові рукава таким чином, що призведе до їх пошкодження під час проходження працівників, руху транспортних засобів, дії шкідливих речовин та інших засобів виробництва;

3.9.2 користуватися одягом і рукавицями зі слідами на них мастила, жиру, бензину та інших горючих рідин;

3.9.3 підігрівати метал пальником (різаком) з використанням лише ацетилену (без підключення кисню);

3.9.4 під час виконання робіт тримати газові рукави під пахвою, на плечах або затискати їх ногою;

3.9.5 проводити ремонт пальників, різаків, редукторів та іншого газового обладнання на робочому місці.

3.10. Зварювальні роботи на висоті виконувати лише з інвентарних засобів підмоцнення (помосту, риштовань) після вжиття заходів щодо загоряння горючих (наприклад, дерев'яних) елементів конструкцій та перебування людей у небезпечній зоні, пов'язаній з висотою проведення робіт. Забороняється використовувати ненадійні, випадкові опори, у т. ч. генератор в якості засобів підмоцнення, а також виконувати газополум'яні роботи з приставних драбин.

3.11. Під час роботи газові рукави захищати від можливих пошкоджень відкритим вогнем, перекручення та заломлення. У разі виявлення на газових рукавах дефектів зіпсовані місця вирізати, окремі частини газового рукава з'єднати спеціальними двосторонніми шланговими ніпелями.

3.12. У разі запалення пальника (різака) спочатку відкрити вентильний кран ацетилену, а потім вентильний кран кисню, а у разі гасіння — діяти у зворотному порядку. У разі виникнення зворотного удару детонаційного горіння ацетилено-кисневої суміші терміново закрити вентильні крани на пальнику (різаку) та на генераторі біля захисного пристрою. Вивести шток з кошиком із положення замочування у крайнє верхнє положення. Визначити причину виникнення зворотного удару, ліквідувати її та відновити працездатність захисного пристрою.

3.13. Кожні 2 години проведення газополум'яних робіт та після кожного зворотного удару (за відсутності тиску газу в генераторі) перевіряти рівень води у запобіжному затворі генератора, а після кожного проникнення у водяний затвор полум'я перевірити герметичність генератора.

3.14. У разі виявлення під час роботи генератора нещільності з'єднань діяти у такому порядку: вивести кошик з карбідом кальцію у верхнє положення замочування; потім через запобіжний клапан випустити ацетилен з генератора до встановлення атмосферного тиску; потім виконати додаткове затягування з'єднань, при цьому, щоб збільшити зусилля затягування з'єднань не слід застосовувати допоміжних пристроїв до ключів і ручки кришки.

Якщо після цих заходів пропуски газу повторюватимуться, ацетилен випустити через запобіжний клапан до повного розкладання карбиду кальцію, генератор здати в ремонт.

3.15. Газополум'яні роботи проводити відповідно до технологічного регламенту. До початку проведення газополум'яних робіт оброблювану деталь (конструкцію) надійно закріпити. Оброблення дрібних та малогабаритних (масою до 15 кг) виробів проводити на зварювальному столику.

3.16. Під час різання несучих конструкцій, деталей, ферм, балок, станин, металевих брухту необхідно вживати заходів щодо запобігання травмування внаслідок падіння відрізаної частини.

3.17. Під час проведення робіт контролювати тиск ацетилену в генераторі. Якщо тиск у генераторі піднявся та наближається до максимально допустимого робочого 0,15 МПа (1,5 кгс/см²), зменшити замочування карбіду кальцію шляхом пересування кошика. Під час пониження тиску в генераторі нижче 0,01 МПа (0,1 кгс/см²) збільшити замочування карбіду кальцію. Якщо тиск у генераторі зріс вище гранично допустимого робочого (навіть після зменшення замочування карбіду кальцію) та запобіжний клапан не спрацював, випустити газ через пальник в атмосферу до зниження тиску нижче максимально допустимого робочого та вжити заходів для найшвидшого повного відпрацювання заряду генератора, при цьому забезпечувати контроль за тиском у генераторі та не виконувати газополум'яних робіт.

3.18. У разі перерви у відборі ацетилену встановити положення кошика з карбідом кальцію у крайнє верхнє положення та через 15–30 с закрити вентильний кран.

3.19. У разі перезарядження видалений з генератора муловий розчин завантажити у спеціальну тару з щільною кришкою.

3.20. Під час робіт з ацетиленовим генератором заборонено:

- застосовувати додаткові засоби для збільшення зусилля управління органами (ручками) регулювання;
- відкривати кришку завантажувального пристрою реторти генератора до випуску газу, що перебуває під тиском;
- прискорювати реакцію утворення ацетилену струшуванням або похитуванням корпусу генератора, що працює;
- залишати перекритим вентильний кран для подачі кисню на різак з відкритим вентилем на балоні;
- під час роботи або у перервах відбору газу залишати завантажений генератор без нагляду, передавати газополум'яне обладнання стороннім особам;
- транспортувати генератор за наявності у ньому ацетилену або залишків мулового розчину.

3.21. Під час роботи генератора в умовах мінусових температур не допускати перерви у відбиранні ацетилену. Перед кожним перезарядженням генератора та після закінчення роботи зняти з генератора вентильний кран та захисний пристрій, продути їх через вхідні штуцери для видалення конденсату. Видалити конденсат із газових рукавів. Замерзле газове обладнання зовні відігріти парою або гарячою водою без слідів мастила у добре провітрюваному теплому приміщенні на відстані не ближче 10 м від джерел відкритого вогню, іскор, розжареного металу, електронагрівальних приладів.

3.22. Газозварник повинен дотримуватись вимог санітарних норм і правил особистої гігієни. Забороняється зберігати і вживати їжу на робочому місці.

3.23. Про кожний нещасний випадок газозварник повинен негайно повідомити відповідального керівника робіт або іншу відповідальну особу та вжити заходів щодо надання необхідної допомоги.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Роботи з генератором можуть бути завершені у разі повного використання (розкладання) карбіду кальцію та повного видалення газу через запобіжний клапан генератора.

4.2. Закрити вентиляльний кран на кисневому балоні.

4.3. Після зниження тиску до нуля зняти кришку, від'єднати кошик, промити та просушити його без застосування відкритого вогню.

4.4. Злити муловий розчин і воду з генератора, промити всі внутрішні відсіки генератора від мулового розчину, а з газових рукавів злити конденсат.

4.5. Видалений з генератора муловий розчин завантажити у спеціальну тару з щільною кришкою, а потім злити у мулову яму або спеціальний резервуар. Заборонено розливати муловий розчин на території, зливати його у каналізацію, водойми, дренажі тощо.

4.6. Приміщення, де проводилися роботи, провітрити та перевірити на відсутність ознак горіння.

4.7. Прибрати робоче місце та робочий інструмент. Зняті газові рукави згорнути у бухти разом з пальником і редуктором та покласти у спеціально відведене для зберігання місце. Під час зберігання газові рукави захищають від дії прямого сонячного світла, попадання паливно-мастильних матеріалів та інших шкідливих речовин, що руйнують зовнішній шар газового рукава (гумовий або текстильний каркас).

4.8. Генератор зберігати у закритому на запірний пристрій приміщенні з природною вентиляцією з розгерметизованими горловиною та контрольно-зливним отвором.

4.9. У разі довготривалого зберігання генератор промити та висушити; пошкоджені місця антикорозійного покриття підфарбувати; захисний пристрій, вентиляльний кран, запобіжний клапан і манометр зняти з генератора, загорнути у поліетиленовий пакет та вкласти у корпус генератора; усі різьбові з'єднання та робочі поверхні покрити мастилом та заглушити отвори.

4.10. Зняти спецодяг, спецвзуття та засоби індивідуального захисту, очистити їх від пилу та іншого бруду, покласти у відведене для зберігання місце. Забороняється зберігати чистий (домашній) та робочий одяг в одній шафі.

4.11. Вимити обличчя та руки водою з милом.

4.12. Повідомити відповідального керівника робіт про всі несправності та дефекти, що мали місце під час роботи.

4.13. Для прибирання газополум'яного обладнання та робочого місця у кінці робочої зміни має надаватися необхідний час.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. У разі виявлення несправності газополум'яного обладнання припинити роботу, замінити несправні конструктивні елементи на справні.

5.2. У разі погіршення самопочуття та з будь-яких інших причин, що вимагають припинення роботи, інформувати за телефоном відповідальну особу та діяти за її вказівками.

5.3. Під час виконання газополум'яних робіт з використанням ацетиленового генератора можуть виникнути такі види аварійних ситуацій:

– вибух суміші ацетилену з повітрям і киснем;

- вибухи ацетиленових генераторів при зворотних ударах полум'я та попаданні в них кисню;
- вибухи карбідних барабанів при їх відкриванні за наявності в них ацетилено-повітряної суміші;
- вибухи кисневих редукторів при попаданні в них твердих предметів у вигляді окремих піщинок і при різкому відкриванні вентиля кисневого балона;
- вибухи балонів та інших посудин, що перебувають під час роботи під тиском, внаслідок наявності джерела запалювання, нагрівання, падіння, удару та інших порушень вимог безпечної експлуатації з балонами;
- пожежі; самозаймання та вибух при з'єднанні кисню з паливно-мастильними матеріалами;
- займання кисневих рукавів при зворотних ударах полум'я;
- займання під час різання при розміщенні їх біля джерела вогню або неправильному закріпленні газового рукава, що подає горючий газ;
- падіння відрізаної частини несучих конструкцій, з якими виконуються роботи (деталей, ферм, балок, станин, металевих бруків тощо).

5.4. Якщо під час виконання робіт сталась аварійна ситуація або нещасний випадок, то газозварник зобов'язаний негайно припинити роботу, встановити рукоятку кошика у положення, в якому буде припинено замочування карбїду кальцію, та перемістити газополум'яне обладнання у безпечне місце, інформувати про подію відповідальних осіб підприємства. Самостійно усувати порушення в роботі електрозварювального обладнання електрозварнику забороняється. При нещасному випадку зберегти до прибуття комісії з розслідування обстановку на робочому місці та обладнання у такому стані, в якому вони були на момент події (якщо це не загрожує життю і здоров'ю інших людей і не призведе до більш важких наслідків), а також вжити заходів щодо недопущення подібних випадків у ситуації, що склалась.

5.5. У разі загоряння газового рукава під час виконання газополум'яних робіт заломити газовий рукав біля місця загоряння з боку генератора та закрити вентильні крани на генераторі та кисневому балоні.

5.6. У разі зависання або замулювання карбїду кальцію вийняти кошик з генератора з невідпрацьованим повністю карбїдом кальцію після остигання генератора (не менше однієї години після вимкнення) та зниження тиску в генераторі до атмосферного.

5.7. У разі виникнення пожежі (ознак горіння) у приміщенні вжити можливих заходів щодо гасіння (локалізації) пожежі наявними засобами пожежогасіння та збереження матеріальних цінностей, дотримуючись порядку дій при ліквідації пожежі відповідно до Інструкції з пожежної безпеки. Не допускається гасити загоряння карбїду кальцію водою, слід використовувати вуглекислотні вогнегасники.

5.8. У разі неможливості гасіння пожежі власними силами викликати по телефону пожежну охорону та забезпечити евакуацію людей. При виклику пожежної охорони назвати адресу об'єкта, місце виникнення події, обстановку, наявність людей, повідомити своє прізвище. Виконувати вказівки керівника робіт, представників пожежної охорони щодо усунення аварійної ситуації.

5.9. При нещасних випадках газозварник повинен вжити заходів щодо надання потерпілому першої долікарської допомоги відповідно до Інструкції з

надання першої долікарської допомоги. У разі подальшого погіршення самопочуття людини, не припиняючи надання першої долікарської допомоги, викликати по телефону швидку медичну допомогу.

6. Відповідальність за порушення вимог інструкції з охорони праці

Якщо під час виконання робіт трапилась подія (надзвичайна ситуація, що призвела до травмування на виробництві) пов'язана з безпекою життєдіяльності, тощо керівник структурного підрозділу коледжу, працівник, зобов'язаний негайно проінформувати про випадок свого безпосередньо керівника, для подальшого термінового інформування про надзвичайну ситуацію адміністрацію коледжу та керівника підрозділу з охорони праці для відповідного реагування.

6.1. При порушенні правил та вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності з особами, що допустили порушення, керівник структурного підрозділу забезпечує повторне вивчення працівником (ками) цієї інструкції та проводиться повторний позаплановий інструктаж (бесіда) із працівником.

6.2. За порушення вимог інструкції з ОП та БЖД, в залежності від важкості та наслідків, особи з вини яких виникла надзвичайна ситуація можуть бути притягнуті до дисциплінарної адміністративної, матеріальної або кримінальної відповідальності у встановленому діючим законодавством порядку.

6.3. Дисциплінарна відповідальність полягає в оголошенні зауважень, письмової догани, суворої догани, які оголошуються наказом директора коледжу за результатами розслідування.

6.4. Адміністративна відповідальність може передбачати накладення штрафу та стягнення його через бухгалтерію коледжу. Таке право надано виключно інспекторам Держохоронпраці, що проводять розслідування.

6.5. Матеріальна відповідальність полягає у відшкодуванні збитків особами, з вини яких трапилось руйнування, аварії, знищення матеріальних цінностей, машин, обладнання. Сюди ж відносяться збитки від травматизму. Матеріальне відшкодування проводиться за висновками розслідування інспекторами Держохоронпраці, правоохоронними органами у встановленому законодавством порядку.

6.6. Кримінальна відповідальність здійснюється виключно правоохоронними органами відповідного до чинного законодавства України.

_____ (посада керівника підрозділу (кабінету) — розробника)

_____ (підпис)

_____ (ім'я, прізвище)

Візи:

Інженер з охорони праці _____

(підпис)

Тамара ЧЕПІГА

(ім'я, прізвище)

Юрисконсульт _____

(підпис)

В'ячеслав МАРИЩУК

(ім'я, прізвище)

* У разі потреби інструкцію узгоджують з іншими уповноваженими службами, підрозділами і посадовими особами підприємства, перелік яких визначає керівник підрозділу з охорони праці коледжу.